

Raport ESG Muzeum Narodowego w Krakowie

okres objęty raportem:
06.2022–08.2023



SPIS TREŚCI

Muzeum odpowiedzialne - pierwsze półtora roku.....	3
Główne założenia - filary i wyzwania	5
Stworzenie muzeum w pełni dostępnego	6
Tworzenie muzeum opartego na współpracy	10
Zrównoważony rozwój Muzeum	15
Podsumowanie.....	20



Muzeum odpowiedzialne - pierwsze półtora roku

Misja *Muzeum, Ludzie, Przyszłość* została przyjęta przez Muzeum Narodowe w Krakowie w czerwcu 2022 roku.

Dokument określił filary działalności Muzeum w obrębie ESG, czyli jego wpływu na środowisko naturalne (ecology), społeczność wokół instytucji (social responsibility) oraz zarządzania samą instytucją (governance).

Jednym z istotnych założeń dokumentu było stałe dokumentowanie działań i wymiana informacji w obrębie zespołu Muzeum. Wspólne wytyczne, odnoszące się do różnych obszarów działania instytucji, zacieśniło współpracę zaangażowanych działów, reprezentujących wszystkie pionierzy administracyjne. Sprzyjało temu powołanie międzydziałowego zespołu ambasadorów i ambasaderek muzeum odpowiedzialnego; pozostającej w regularnym kontakcie grupy osób zaangażowanych w projekty odpowiadające na wyzwania wskazane w dokumencie misji.

Pierwsze półtora roku od ogłoszenia misji *Muzeum, Ludzie, Przyszłość* upłynęło pod znakiem zmian strategicznych i strukturalnych, dostosowujących działanie instytucji do rekomendacji, zawartych w dokumencie. W wielu przypadkach zmiany nie były ogromnymi przedsięwzięciami lub miały pilotażowy charakter.

Niniejszy raport dokumentuje nasze postępy oraz weryfikuje nasze przewidywania i cele, które stawialiśmy. Ma dla nas dużą wartość jako podsumowanie dotychczasowych doświadczeń i otwarcie rozmowy na temat kolejnych działań.

Zrozumienie sposobu działania muzeum jako złożonego mechanizmu pomogło wyodrębnić trzy najważniejsze wyzwania naszej instytucji w dążeniu do bycia muzeum odpowiedzialnym za swoje otoczenie, w ramach których uporządkowane zostały najważniejsze wytyczne rozwoju:

- ▲ muzeum dla wszystkich
- ▲ muzeum otwarte
- ▲ muzeum odpowiedzialne

Działania, które podejmujemy w ramach misji muzeum odpowiedzialnego, nie dają się podzielić wprost na te trzy kategorie. Przebieg i oddziaływanie tych akcji bardzo często łączy dostępność oraz włączanie lub zrównoważone zarządzanie z dostępnością.

Podział zastosowany w raporcie nie wyczerpuje różnych inspiracji działań, a ma na celu uporządkowanie i pokazanie podjętych aktywności.



Główne założenia - filary i wyzwania

Nasze zobowiązania i plany oparliśmy o trzy filary: dostępność, współpraca i zrównoważone zarządzanie.

Każdy z filarów pomaga nam mierzyć się z wyzwaniem, jakie sobie postawiliśmy. Sprawdzamy, czy te wyzwania okazały się trafionymi punktami wyjścia do działania w zakresie ESG. Jak się z nimi zmierzaliśmy w 2022 i 2023 roku?

FILAR 1 | DOSTĘPNOŚĆ

Muzeum dla wszystkich, czyli w jaki sposób dostosowujemy komunikacyjnie budynki dla osób z różnorodnymi potrzebami oraz jak staramy się szeroko udostępniać cyfrowo kolekcję MNK.

FILAR 2 | WSPÓŁPRACA: WŁĄCZANIE I WSPÓŁDZIAŁANIE

Muzeum otwarte, czyli:

- ▲ jak współpracowaliśmy ze społecznością lokalną, aby tworzyć muzeum bliskie zwiedzającym?
- ▲ jak włączaliśmy i angażowaliśmy pracowników i pracowniczki w proces przemiany naszej instytucji?
- ▲ czy poprzez współpracę z ekspertami i partnerami spoza Muzeum docieramy do szerszej grupy odbiorców, w tym osób o różnorodnych potrzebach i utrudnionym dostępie do oferty kulturalnej?

FILAR 3 | ZRÓWNOWAŻONE ZARZĄDZANIE: ZASOBY, ŁAD ORGANIZACYJNY, EKOLOGIA

Muzeum odpowiedzialne, czyli jak staramy się zwiększać świadomość wpływu, jaki nasza instytucja ma na otoczenie? Myślimy o środowisku, ale też o relacjach z gośćmi muzeum i wewnątrz samej instytucji

WYZWANIE 1

Stworzenie muzeum w pełni dostępnego

PRZYKŁADY DZIAŁAŃ W 2022/2023



DOSTĘPNOŚĆ FIZYCZNA I KOMUNIKACYJNA

- ▲ *Muzeum bardziej dostępne* - przedsięwzięcie grantowe, służące poprawie dostępności oferty i oddziałów MNK, w ramach projektu *Kultura bez barier*
- ▲ wykonanie 15 tyflografik, w tym tyflomap, większość wyprodukowana przez firmę społeczną
- ▲ szkolenia z dostępności i z podstaw języka migowego dla pracowników i pracowniczek MNK
- ▲ nowa pula wydarzeń tłumaczonych na Polski Język Migowy
- ▲ wprowadzenie udogodnień komunikacyjnych dla osób niewidomych w Arsenale Muzeum Książąt Czartoryskich
- ▲ realizacja oprowadzań i warsztatów dla osób z niepełnosprawnościami w 5 oddziałach MNK, udział wzięło prawie 150 uczestników i uczestniczek
- ▲ zakup przedmiotów - duplikatów eksponatów z Galerii Designu, przeznaczonych do dotykania przez osoby zwiedzające ze specjalnymi potrzebami
- ▲ przewodnik dla osób w spektrum do zwiedzania Muzeum Książąt Czartoryskich 2020
- ▲ rozwiązania dla osób o zróżnicowanych potrzebach poznawczych inspirowane

w międzynarodowym projekcie edukacyjnym „Spektrum”, m.in.: ciche godziny we wszystkich oddziałach, koszyki sensoryczne we wszystkich oddziałach, przestrzeń wyciszenia - w 4 oddziałach

- ▲ realizacja wystawy XVII Międzynarodowego Biennale Sztuk Plastycznych Osób Niepełnosprawnych, organizowanej przez Fundację Sztuki Osób Niepełnosprawnych we współpracy z Muzeum Narodowym w Krakowie
- ▲ certyfikat „Miejsce Przyjazne Rodzinom z Dziećmi” przyznany Gmachowi Głównemu MNK i Muzeum Książąt Czartoryskich

Z myślą o dostępności projektujemy całą naszą ofertę edukacyjną i wprowadzamy nowe rozwiązania na rzecz większej dostępności cyfrowej, szczególnie w obszarze domeny publicznej.

DOSTĘPNOŚĆ ONLINE - ZWIĘKSZENIE DOSTĘPU CYFROWEGO DO ZBIORÓW MUZEUM

- ▲ stały audyt dostępności strony internetowej Muzeum Narodowego w Krakowie oraz platformy zbiory.mnk.pl, wykonywany przez osoby pracujące w MNK oraz eksperta z niepełnosprawnością
- ▲ działania wspierające kompleksową przebudowę witryny mnk.pl - współpraca projektowa działów pionu komunikacji: Marketingu, zespołu ds. dostępności, Działu Edukacji i innych. Warsztaty UX dla zespołu pracowników i pracowniczek MNK, wspierające tworzenie nowej strony www
- ▲ poszerzanie bazy opisów popularnonaukowych na platformie zbiory.mnk.pl - rozbudowa wirtualnego katalogu zbiorów Muzeum
- ▲ uczestnictwo w projektach popularyzujących domenę publiczną - stała współpraca ze Stowarzyszeniem Wikimedia Polska, wspieranie powszechnych baz wiedzy i działań na rzecz rozwijania polskojęzycznej Wikipedii w ramach projektu GLAM-WIKI, szkolenia dla zespołu MNK, działania informacyjne w mediach społecznościowych oraz wydarzenia w Muzeum, poświęcone tworzeniu i wykorzystywaniu możliwości Internetu tak, aby wiedza o sztuce i kolekcji MNK mogła służyć użytkownikom i użytkowniczkom na całym świecie (wikirezydencja, rozbudowa zasobów związanych ze zbiorami MNK w cyfrowym repozytorium Wikimedia Commons, akcja edycyjna dla twórców i twórczyń polskiej Wikipedii),
- ▲ wewnętrzna komunikacja dotycząca utworów w domenie publicznej i możliwości ich powszechnego użycia

PLANY NA 2023/2024

- ▲ Organizacja dodatkowych działań dla osób neuro różnorodnych poza godzinami otwarcia muzeum, w konsultacji ze środowiskiem osób w spektrum i ich rodzin
- ▲ Program wydarzeń promujących idee dostępności podczas Nocy Muzeów
- ▲ Planowany cykl audytów „Spektrum”, które w oddziałach MNK będą prowadzić pracownicy i pracowniczki muzeum
- ▲ Zakup mobilnych stref wyciszenia
- ▲ Nowa formuła zajęć dla grup zorganizowanych, nakierowana na całościowy rozwój i budowanie samoświadomości osób młodych w kontakcie ze sztuką. Format stworzony również z myślą o osobach neuro różnorodnych oraz o dużej wrażliwości emocjonalnej
- ▲ Kolejne etapy pracy nad stroną internetową, wykorzystanie pozyskanej dotacji celowej do przygotowania witryny dostępnej i spełniającej potrzeby wszystkich użytkowników

Jako stałe działanie przyjęliśmy uzupełnianie reprodukcji zbiorów i materiałów edukacyjnych online. Dużą wagę przywiązujemy do udostępniania wysokiej jakości materiałów cyfrowych, zarówno w bazie zbiorów.mnk.pl, jak w repozytorium Wikimedia Commons, prezentując bogactwo kolekcji Muzeum nowym odbiorcom.

Międzynarodowy zasięg projektów cyfrowych, w które angażuje się MNK, sprawia, że zbiory Muzeum stają się bliższe osobom mieszkającym w innych krajach. Tworzy to szansę przedstawienia szeroko polskiej sztuki i uczynienia jej bardziej widoczną i - mamy nadzieję - użyteczną, np. jako wsparcie edukacji.

WYZWANIE 2

Tworzenie muzeum opartego na współpracy

PRZYKŁADY DZIAŁAŃ W 2022/2023



BUDOWANIE WIEDZY EKSPERCKIEJ, OTWARTOŚĆ NA INICJATYWY PRACOWNICZE

- ▲ konsultacje społeczne podczas Drzwi Otwartych Muzeów Krakowskich - konsultacja z gośćmi muzeum misji „Muzeum Ludzie Przyszłość” oraz rozwiązań dotyczących dostępności MNK
- ▲ współpraca z organizacjami działającymi na rzecz osób z niepełnosprawnością fizyczną i intelektualną, z trudnościami poznawczymi (zwiększenie udziału podmiotów ekonomii społecznej w łańcuchu dostaw Muzeum):
 - Stowarzyszenie Rodziców i Przyjaciół Osób z Zespołem Downa „Tęcza”, Społeczna 21: przygotowanie tyflografik dla MNK, Spółdzielnia Socjalna Klika - dostarcza produkty do sklepów muzealnych
- ▲ współorganizacja XIV Akademickiego Tygodnia Ekonomii Społecznej,
- ▲ Fundacja na rzecz osób chorych na SM - barter z wypożyczalnią i wymiana wózków inwalidzkich dla gości Muzeum w zamian za bilety do MNK
- ▲ tworzenie aktywności dla seniorów - prace nad nowym projektem partycypacyjnym dla osób 55+
- ▲ rozpoznanie i wdrażanie dobrych praktyk poprzez uczestnictwo w projektach lokalnych, krajowych i międzynarodowych dotyczących edukacji, partycypacji i dostępności

- ▲ udział w kampanii społecznej „Wszystko gra” promującej wpływ sztuki na budowanie dobrostanu psychicznego
- ▲ aktywne włączenie się MNK w Dzień Świadomości Autyzmu
- ▲ projekt „Wzajemnie wrażliwi” - ewaluacja narzędzi i metod pracy z dziećmi w spektrum autyzmu - współpraca z dziećmi w spektrum i ich opiekun/k/ami ze szkoły „Przystanek”
- ▲ badania potrzeb publiczności z różnymi typami niepełnosprawności: realizacja projektu naukowego pn. „Muzeum uczące się”. MNK jako instytucja dzieląca się doświadczeniem na polu społecznej odpowiedzialności sektora kultury
- ▲ zawiązanie „Ambasady muzeum odpowiedzialnego” - grupy pracowników i pracowniczek MNK będących głosem doradczym Dyrekcji i inkubatorem pomysłów na realizację idei muzeum odpowiedzialnego
- ▲ MISTRZ Z OBRAZEM? ZRÓBMY TO RAZEM! Współdziałanie z grupą uczniów i uczennic LO - wspólne przygotowanie programu towarzyszącego wystawie czasowej dzieł Jana Matejki w Gmachu Głównym MNK
- ▲ w ramach realizacji inicjatyw zgłaszanych przez pracowników i pracowniczek MNK, zrealizowane zostały: akcje charytatywne na rzecz dzieci z domu dziecka, zbiórki dla schronisk dla zwierząt, wymiana książek i wymiana roślin dla pracowników i pracowniczek oraz akcje sadzenia kwiatów w oddziałach MNK, we współpracy z osobami z niepełnosprawnościami

MUZEUM RÓWNYCH SZANS

- ▲ zatrudnianie pracowników z różnymi typami niepełnosprawności fizycznej i trudnościami poznawczymi
- ▲ poradnictwo na rzecz pracowników i pracowniczek z niepełnosprawnościami - spotkania indywidualne i artykuły na platformie intranetowej
- ▲ wolontariat, praktyki i staże dla osób z niepełnosprawnościami, studentów z różnych krajów, obcokrajowców mieszkających w Krakowie i osób długotrwale bezrobotnych, w tym staże dla osób z Ukrainy
- ▲ wyróżnienia w konkursie „Lodołamacze” jako Pracodawca Wrażliwy Społecznie - nagroda za program zatrudniania, stażu i wolontariatu osób z niepełnosprawnościami
- ▲ udostępnienie dla pracowników i pracowniczek wybranych szkoleń dla edukatorów (np. z języka antydyskryminującego)



WŁĄCZANIE I ANGAŻOWANIE OSÓB O UTRUDNIONYM DOSTĘPIE DO KULTURY

- ▲ wykorzystywanie potencjału działań edukacyjnych dla procesu resocjalizacji: Sztuka wolności - wolność sztuki - spotkania ze sztuką online dla osadzonych w zakładach karnych. 4 spotkania, 5 zakładów karnych, 1900 osadzonych
- ▲ tłumaczenie wybranych wydarzeń dla publiczności na j. ukraiński
- ▲ działania integrujące społeczność uchodźczą i społeczność lokalną, m.in.: 20 warsztatów „Spotkajmy się” dla polskich i ukraińskich dzieci, 5 warsztatów lwowskiej wycinanki artystycznej dla dorosłych, kilkanaście oprowadzań po wystawach dla osób angażujących się w pomoc Ukrainie (akcja „Wspieramy wspierających”), kilka spotkań z rodzicami dzieci z niepełnosprawnościami z Polski i Ukrainy (wspólnie z Fundacją „Szkoła bez barier”)
- ▲ „Audyty z Zespołem” - cykl audytów realizowanych przez ekspertów ze Stowarzyszenia „Tęcza” - osoby z Zespołem Downa. Projekt otrzymał nagrodę w konkursie „Kraków bez barier” w kategorii innowacyjne technologie i innowacyjne projekty

PLANY NA 2023/2024

- ▲ projektowanie warsztatów i publikacji we współpracy z młodzieżą z problemami psychicznymi, m.in. z depresją - w trakcie planowania i pozyskiwania środków
- ▲ zaproszenie do współpracy wychowanków młodzieżowych ośrodków socjoterapii - w planach
- ▲ rozwój badań publiczności (we współpracy z partnerami zewnętrznymi)
- ▲ szkolenie kadry muzealnej i współpracowników Działu Edukacji w zakresie kontaktu z osobami o różnych potrzebach poznawczych,
- ▲ realizacja międzypokoleniowego projektu partycypacyjnego (Q4 2023)



WYZWANIE 3

Zrównoważony rozwój Muzeum

PRZYKŁADY DZIAŁAŃ W 2022/2023



MUZEUM JAKO ZESPÓŁ

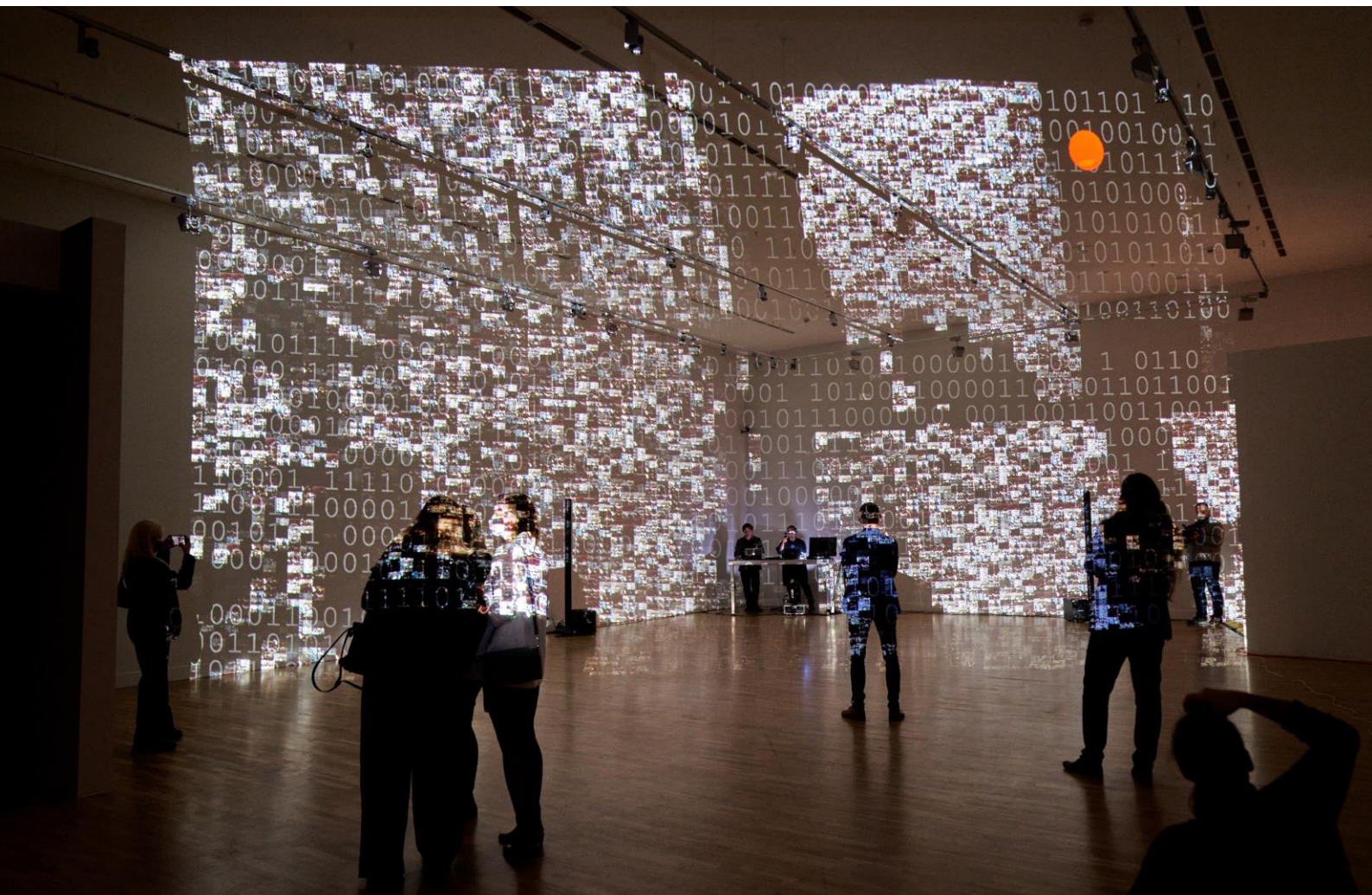
- ▲ staże dla osób, w tym z niepełnosprawnościami, przygotowujące uczestników do pracy w instytucjach kultury
- ▲ rozwój wolontariatu młodzieży szkolnej, akademickiej i osób dorosłych w każdym wieku: w 2022 utworzone stanowisko ds. wolontariatu i stażów w ramach Działu Kadr MNK
- ▲ budowanie kompetencji pracowników poprzez grupowe i indywidualne szkolenia (m.in. kurs języka ukraińskiego, kurs Polskiego Języka Migowego)
- ▲ rozpoczęcie prac nad przystępnymi instrukcjami procedur wewnętrznych (inicjatywa pracownicza)
- ▲ wprowadzenie funkcji Rzecznika Zaufania w MNK
- ▲ rozpoczęcie wewnętrznej kampanii informacyjnej na temat zdrowia

ODPOWIEDZIALNE ZARZĄDZANIE

- ▲ włączanie aspektów społecznych i środowiskowych do zamówień publicznych,
- ▲ zwiększenie udziału podmiotów ekonomii społecznej w łańcuchu dostaw Muzeum (opisane powyżej, w punkcie „Włączanie i angażowanie osób o utrudnionym dostępie do kultury”),
- ▲ wprowadzenie dokumentu regulującego proces wdrażania misji *Muzeum, Ludzie, Przyszłość* w działalności MNK, w tym powołanie Ambasady muzeum odpowiedzialnego
- ▲ wewnętrzna komunikacja dotycząca zagadnień społecznej odpowiedzialności Muzeum

ZRÓWNOWAŻONE ZNACZY EKOLOGICZNE

- ▲ przystąpienie do programu „Dobra woda prosto z kranu”, w ramach którego zamontowane zostało poidelko w Gmachu Głównym MNK
- ▲ stosowanie standardów ekologicznych w inwestycjach - zaktualizowano audyt energetyczny dla oddziału Biblioteka Czartoryskich (wyniki opracowywane w 2023)



- ▲ ograniczanie zużycia energii w budynkach Muzeum (m.in. wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, wymiana źródeł światła na energooszczędne, poprawa działania systemów klimatyzacji i wentylacji),
- ▲ tworzenie ekologicznego przewodnika dla pracowników MNK, zawierającego propozycje zrównoważonych rozwiązań w codziennych praktykach,
- ▲ zlecenie wykonania donic na rośliny w Warsztatach Terapii Zajęciowej Stowarzyszenia „Klika”, sadzenie kwiatów wraz z osobami z niepełnosprawnościami,
- ▲ organizacja Dnia Ziemi, wymiany roślin oraz warsztatów malowania w ramach projektu „Jadalny Kraków” we współpracy z Zarządem Zieleni Miejskiej UMK (część działań w ramach wolontariatu pracowniczego),
- ▲ realizacja trzech dzieł sztuki upcyklingu przez fundację Crush on trash i Fundację Liberty Art na zaproszenie MNK podczas Świąt MNK „Projekt Muzeum”, warsztaty upcyklingu: produkcja siedzisk z opon i banerów, do użytku MNK



PLANY NA 2023/2024

- ▲ wprowadzanie elementów odpowiedzialnego łańcucha dostaw, włączających podmioty ekonomii społecznej do usług cateringu
- ▲ audyty i stały nadzór nad gospodarowaniem odpadami - wprowadzanie nowych rozwiązań w budynkach zabytkowych
- ▲ zwiększenie udziału zieleni w oddziałach MNK, nasadzenia realizowane we współpracy z osobami z niepełnosprawnościami (kontynuacja działań rozpoczętych w 2022/23)



Podsumowanie

Przed nami dalsza praca nad realizowaniem i promowaniem idei instytucji odpowiedzialnej.

Wyzwania, które określiliśmy w misji Muzeum Ludzie Przyszłość, są nadal aktualne i stanowią dla nas punkt odniesienia w dalszym rozwoju i realizacji założeń społecznej odpowiedzialności.

- ▲ wdrażanie założeń misji społecznej odpowiedzialności wymaga dotarcia z informacją do wszystkich osób zainteresowanych korzystaniem z oferty Muzeum
- ▲ podstawowym kanałem skierowanym do odbiorców oferty MNK o postępach realizacji misji jest podstrona mnk.pl/muzeum-odpowiedzialne
- ▲ informacje na temat nowych wdrożeń prezentowane są w publikacjach na platformach branżowych, w mediach społecznościowych
- ▲ informacje o kamieniach milowych we wdrażaniu misji **Muzeum, Ludzie, Przyszłość**, przekazywane są szerokim grupom odbiorców za pośrednictwem mediów (materiały prasowe MNK Info, włączenie tematu misji do spotkań z mediami)
- ▲ szczegółowe dane dotyczące poszczególnych rozwiązań przekazywane są podczas wydarzeń (szkoleń, spotkań, konferencji), organizowanych przez Muzeum i skierowanych do osób zainteresowanych konkretnymi zagadnieniami związanymi z pracą instytucji kultury
- ▲ nie wszystkie założenia planowane na okres raportowany udało nam się zrealizować. Jednocześnie zrealizowaliśmy zadania, których nie planowaliśmy, ale okazały się potrzebne i ważne

Raport ten posłuży do dalszej ewaluacji działań MNK w sferze ESG oraz wytyczania kolejnych celów na przyszłość.

▲ chcemy być obecni

▲ chcemy być użyteczni



Muzeum Narodowe w Krakowie

al. 3 Maja 1,
30-062 Kraków
+48 12 433 56 00
mnk.pl